

O NADZORU NEVROPATSKE BOLEČINE

Nevropatska bolečina

Nevropatska bolečina je kronična bolečina, ki nastane zaradi okvare ali bolezni živčevja, ki sodeluje pri zaznavanju bolečine. Signale iz okvarjenega živčevja možgani napačno razumejo kot bolečino. Občuti jo vsak šesti bolnik s sladkorno boleznijo, je najpogostejši zaplet po prebolelem pasovcu, posledica rakavih bolezni, poškodb hrbtenjače, multiple skleroze ali možganske kapi. Bolniki jo opisujejo kot ostro, žgočo bolečino, kot občutek hladu, mravljinčenja, nenehnega zbadanja z iglicami ali v obliki električnih sunkov. Pri tem je lahko prizadeti del v celoti manj občutljiv ali otrpel. Bolečina je stalna ali pa prihaja v navalih in napadih. Sproži jo lahko nekaj, kar normalno ne povzroča bolečine, na primer dotik oblačil ali hladen prepih. Stopnjuje se preko dneva, je najhujša ponoči in povzroča hude motnje spanja.

Prepoznavna nevropatske bolečine

Po ocenah strokovnjakov trpi za nevropatsko bolečino v Sloveniji štiri do šest odstotkov ljudi, a je kljub temu pogosto prezrta. Za prepoznavo nevropatske bolečine je v ambulanti družinskega zdravnika potreben natančen klinični pregled z anamnezo in določenimi senzoričnimi testi. Zdravniku so v pomoč vprašalniki za nevropatsko bolečino ki pa zahtevajo tudi nevrološki pregled in so časovno zamudni. Potreben je čas, ki pa ga v ambulanti osebnega zdravnika primanjkuje. Nevropatska bolečina je enostavno prepoznana pri diabetikih, kjer neurejen krvni sladkor povzroča periferno diabetično nevropatijo ali po okužbi z virusom Herpes zoster., kjer govorimo o postherpetični nevralgiji. Težje pa je diagnosticirana takrat, ko se prepletajo različni mehanizmi nastanka bolečine in je nevropatska komponenta prikrita. Velik izziv je postoperativna bolečina, bolečina po poškodbi hrbtenjače, bolečina v križu, hrbtenici. Nevropatska bolečina zaradi rakave bolezni je posledica bolezni same ali pa je zaplet zdravljenja.

Zdravljenje nevropatske bolečine

Zaradi svojih značilnost nevropatsko bolečino težko zdravimo, vendar jo lahko z uporabo in kombinacijo različnih metod uspešno nadzorujemo. Za obvladano nevropatsko bolečino se šteje zmanjšanje bolečine za polovico. Običajna zdravila za lajšanje bolečin (analgetiki) so neučinkovita. Za zdravljenje nevropatske bolečine zdravnik upošteva priporočila, kjer se za prvo linijo zdravljenja uporabljajo antidepresivi (amitriptilin, duloksetin in venlafaksin) in antiepileptiki (pregabalin in gabapentin), včasih tudi v kombinaciji z močnejšimi analgetiki (tramadol). Ta zdravila se jemljejo redno, učinek se pokaže šele po nekaj tednih uporabe. Bolniki z nevropatsko bolečino imajo pogosto pridružene druge bolezni in uporabljajo več različnih zdravil, ki pomembno vplivajo na izbor zdravila. Na zdravniški recept se za nevropatsko bolečino predpisujejo tudi obliži z lidokainom, ki se namestijo na boleč predel. V lekarni na recept zdravnika izdelujemo tudi kremo z dimetilsulfoksidom in kapsaicinom. Poleg farmakološkega zdravljenja so pomembne tudi metode in tehnike fizikalne medicine, medicinskih posegi za zmanjšanje bolečine in rehabilitacijska medicina. Za lajšanje nevropatske bolečine se izvajajo fizioterapija, TENS (transkutana električna stimulacija) in akupunktura. Z akupunkturnimi stimulacijami lajšajo predvsem nevropatsko bolečino, ki jo spremljajo motnje spanja in anksioznost. Zdravljenje neobvladane nevropatske bolečine, ki presega možnosti zdravljenja v splošni ambulanti, nadaljujejo v specialističnih ambulantah za zdravljenje bolečine. Ne glede na pristop zdravljenja, je ključna psihološka podpora bolniku, ki temelji na pogovoru ali psihosocialni rehabilitaciji. Namen te je, da bolnik prepozna svoje trpljenje in sprejme bolečino ter si tako olajša življenje z njo.

Nevropatska bolečina izrazito poslabša kakovost življenja, zato je pomembno, da je prepoznana in zdravljena pravočasno.

Viri in literatura:

1. Vintar N., Nevropatska bolečina. Farm Vestn 2016;67:319-366
2. Urbanc M., Locatelli I., Zdravila za zdravljenje nevropatske bolečine. Farm Vestn 2016;67:319-366
3. Bregar S., Obravnava bolnika s kronično nemaligno bolečino. Izzivi družinske medicine-zbornik seminarjev študentov MF UM, 2009/10
4. Jesensek Papez, Obvladovanje nevropatske bolečine v rokah specialista FRM. Fiz. rehabil. med. 2015; 27 (1-2): 114-124
5. <http://www.pharmonia.si/nevropatska-bolecina>
6. Pražnikar A., Boleča diabetična nevropatija in zdravljenje. Naša lekarna št. 53, maj 2011.

Pripravila: Mateja Vouk, mag. farm.